

Predavanje prorektorata kijevskog sveučilišta na FPN u Zagrebu

Ovih dana boravio je u glavnom gradu Hrvatske, kao gost Zagrebačkog sveučilišta redovni profesor i prorektor Kijevskog univerziteta Igor Mihajlovič Karnauhov. U razgovoru s njime saznali smo da veze koje Kijevsko sveučilište održava sa Zagrebačkim spadaju među najtješnje i najprijateljskije što ih spomenuto Sveučilište održava s bilo kojim sveučilištem izvan Sovjetskog Saveza.

Drugog studenog prof. Karnauhov održao je predavanje studentima i nastavnicima Fakulteta političkih nauka o temi »Etapе razvoja i funkcije sovjetske socijalističke države«.

U svom veoma zanimljivom izlaganju prof. Karnauhov je, citirajući već na samom početku neke članke iz knjige Jugoslavija jučer i danas, objavljene u Sovjetskom Savezu prošle godine, vršio izvjesne usporedbe stanja kod nas s onim u njegovoj domovini, zatim naših i sovjetskih gledišta i shvaćanja o područjavanju odnosno odumiranju države, o radničkom samoupravljanju (prof. Karnauhov upotrebljava termin komunističko samoupravljanje!) itd. izbjegavajući pritom bilo kakav polemički ton, koji inače postoji u gledanju na ta pitanja između jugoslavenskih i sovjetskih filozofa.

Prof. Karnauhov razlikuje dvije osnovne etape razvoja sovjetske države. Prva — od 1917. do konačne pobjede socijalizma (razlikuje konačnu i potpunu pobjedu) — dijeli se na dva perioda:

- a) prijelazni iz kapitalizma u socijalizam i
- b) period kolektivizacije (počinje god. 1931—1932, a završava Ustavom od 1936. godine).

Prijelazni period bio je naročito težak i to iz više razloga. Mlada socijalistička država, pored toga prva na svijetu, naišla je na neobično snažan otpor buržoazije kojem se pridružila intervencija 14 stranih sila te kaos i razaranja same revolucije. Zato je bila potrebna politika »željezne ruke«, što je i Lenjin isticao, tj. diktatura proletarijata. — Ta diktatura nigdje nije bila tako žestoka kao u nas, bijelom teroru trebalo je suprotstaviti crveni teror, — zaključuje prof. Karnauhov i citira Lenjinove riječi: »Mi moramo uništavati buržoaziju istim sredstvima kojima se ona bori protiv nas...«

Funkcije sovjetske države u tom razdoblju dolaze do izražaja na *unutarnjem* i *vanjskom* planu. Trebalo je što više zbližiti radništvo i seljaštvo, ujediniti razne narodnosti — uz pravo nacija na samoopredjeljenje sve do otcjepljenja —, provesti kulturnu revoluciju, tj. podići obrazovni nivo ljudi; ne manje značajna bila

je i privredno organizatorska funkcija u objedinjavanju različitih sistema — od kapitalističkog pa sve do rodovskog (u jakutskoj oblasti npr.). U takvim uvjetima centralizirana uprava — po mišljenju prof. Karnauhova — bila je neminovna. Napokon tu je i funkcija obrane države, osiguranja njenog mirnog, nesmetanog razvitka.

Druga etapa, u kojoj sada živi sovjetsko društvo, odlikuje se prerastanjem sovjetske državnosti u komunističko samoupravljanje.

U opširnijem uvodu, prije početka izlaganja o glavnoj temi (»Etape razvoja i funkcije sovjetske socijalističke države«) prof. Karnauhov upoznao nas je sa strukturom Kijevskog sveučilišta, koja se znatno razlikuje od strukture Zagrebačkog sveučilišta.

B. Polić

Gostovanje predstavnika Instituta za privredu i socijalnu politiku iz Hamburga na Fakultetu političkih nauka u Zagrebu

U okviru svoga studijskog i informativnog putovanja po Jugoslaviji, 4. listopada 1966. godine gostovali su na Fakultetu političkih nauka u Zagrebu članovi Seminara o Jugoslaviji u Haus Rissenu, (Institut für Wirtschafts-und Sozialpolitik iz Hamburga). Seminar sačinjava 18 članova raznih profesija — žurnalista, poslanika, sindikalnih rukovodilaca, privrednih stručnjaka, pravnika, nastavnika i dr. Seminarom rukovodi Dr Andreas Fischer, a studijskim putovanjem Dr Hans-Victor Schierwarter.

Prema ranijem dogovoru i odluci Nastavničkog vijeća Fakulteta političkih nauka dekan Fakulteta prof. dr Ante Fiamengo trebao je ovom prilikom održati predavanje »Sociološka pitanja jugoslavenskog društva«. Budući da je on bio službeno spriječen, s gostima iz Hamburga vođena je diskusija. Uvodnu riječ za razgovor dao je prodekan Fakulteta prof. dr Vanja Sutlić. Tom su razgovoru prisustvovali i u njemu učestvovali prof. dr Vanja Sutlić, viši predavač Mladen Caldarić, viši predavač Veljko Mratović, doc. dr Ante Pažanin, doc. dr Davor Rodin, predavač mr. Nedeljko Rendulić, asistenti Ivan Prpić i Boris Hudoletnjak te nastavnik njemačkog jezika Marija Ugrenović. Sa strane gostiju u diskusiji su učestvovali skoro svi članovi Seminara.

Pitanja o kojima se raspravljalo moglo bi se podijeliti u tri grupe: 1) pitanja suvremenog jugoslavenskog društva, 2) pitanja suvremenog radničkog pokreta i socijalizma i 3) pitanja političke znanosti i politološkog studija.

U prvoj grupi goste su naročito interesirali problemi političkog sistema SFRJ, kulturne politike, odnosa industrije i poljoprivrede, samoupravljanja, demokracije, pitanja tzv. »jednopartijskog« sistema i opozicije. Tek je posljednje pitanje pružilo priliku da se i gostima postave određena pitanja, nakon čega se dalo zaključiti da institucionalna opozicija nije niti nužan niti najbolji oblik istinski demokratskog i slobodnog života. Među pitanjima iz suvremenog radničkog pokreta centralno mjesto pripalo je razmatranju socijalizma, raznim teorijskim konceptima i praktičkim načinima ozbiljenja socijalizma u suvremenom svijetu.

Goste su interesirale mogućnosti razvoja političkih znanosti i političkog studija kod nas. Posebnu pažnju posvetili su uvjetima i sistemu studija na našem Fakultetu, mogućnosti slobodnog znanstvenog rada i dr. Nakon što

su dobili odgovore na ta pitanja kao i na ona u vezi s osnivanjem i radom Fakulteta, od načina studiranja do organizacije Odjela za politička istraživanja i programa časopisa »Politička misao«, susret je završen s obostranom željom da se održi i dalje razvije suradnja između Instituta za privrednu i socijalnu politiku iz Hamburga i Fakulteta političkih nauka Sveučilišta u Zagrebu..

A. P.

Apsolventi Fakulteta političkih nauka u posjeti Visokoj partijskoj školi pri CK SKSS u Moskvi

U toku šesnaestodnevnog studijskog putovanja po Sovjetskom Savezu, apsolventi Fakulteta političkih nauka posjetili su 24. rujna 1966. godine Visoku partijsku školu pri CK SKSS u Moskvi.

Razgovoru s apsolventima Fakulteta političkih nauka prisustvovali su pored prorektora škole i nastavnici, šefovi odjeljenja i katedri: Političke ekonomije, Partijske izgradnje, Državne izgradnje, Filozofije, Međunarodnog radničkog pokreta, Ekonomike proizvodnje SSSR, Organizacije pravnog uređenja SSSR, Planiranja narodne privrede i dr. Pozdravljajući goste iz Jugoslavije, čiji je posjet označio prvi kontakt između polaznika Fakulteta političkih nauka iz Zagreba sa slušaocima i nastavnicima Visoke partijske škole pri CK KPSS, prorektor ove značajne obrazovne partijske institucije u Sovjetskom savezu naglasio je da činjenica što su se u ovoj godini već sedam puta susretali s predstavnicima odgovarajućih škola i fakulteta u Jugoslaviji najbolje govori o jačanju veza između tih institucija.

Upoznavajući apsolvente Fakulteta političkih nauka sa zadacima, programom, karakteristikama i historijatom ove partijske institucije, prodekan Visoke partijske škole pri CK KPSS je istakao da će se u julu 1968. godine navršiti 50 godina od početka rada prvog partijskog kursa u Sovjetskom Savezu, osnovanog na inicijativu Lenjina, čime se označava početak rada ove škole. — U svom razvoju — rekao je on — škola je prošla nekoliko etapa i u toku od blizu 50 godina ona je spremala rukovodeće kadrove za rad u partijskom i državnom aparatu. Svake godine u školu se upisuje 360 novih polaznika, nakon što CK utvrdi uvjete za prijem i okvirni plan sastava po komitetima. Slušači, međutim, sami izražavaju želju za upis, ali posebna komisija vrši izbor polaznika.

U toku razgovora apsolventi Fakulteta političkih nauka interesirali su se za razne probleme u vezi s provođenjem nastave i uvjetima rada slušača. S obzirom na tip ranijeg obrazovanja i oblast u kojoj su zaposleni, izvršena je izvjesna klasifikacija slušača. Tako polaznici s tehničkim obrazovanjem slušaju nešto drugačiji sklop disciplina iz općeg programa nego na primjer radnici štampe, radija i televizije. Svaka od ovih grupa ima poseban nastavni plan. Uvjeti za rad i učenje u školi su odlični, a internatski sistem omogućuje polaznicima da maksimalno racionaliziraju vrijeme provedeno na školovanju. Škola je opremljena najsuvremenijim nastavnim sredstvima, bibliotekom, čitaonicom, kabinetima.

Zahvaljujući se na prijemu i razgovoru predstavnik Nastavničkog vijeća Fakulteta političkih nauka u Zagrebu mr. Radovan Vukadinović je istakao da su ovakvi susreti i razgovori veoma korisni za rad naših institucija. On je ukratko informirao o dosadašnjem radu Fakulteta političkih nauka u Zagrebu i iznio osnovne značajke i dostignuća političkih nauka u Jugoslaviji. Čitav razgovor i obostrana informacija potvrdila je zajedničko uvjerenje o uspješnosti i korisnosti ovog prvog susreta između apsolvenata Fakulteta političkih nauka u Zagrebu i polaznika i nastavnika Visoke partijske škole pri CK KPSS u Moskvi.

D. Milnović